

REDACTIONELE COMMENTAAR

IS HET BEROEP VAN TANDARTS ONAANTREKKELIJK?

Over de geringe belangstelling voor het tandartsenberoep, blijkende uit een onvoldoende toeloop tot de tandheelkundige studie, is men het ook in onze kring wel eens. Gering in die zin dat de belangstelling kleiner zou zijn dan als normaal mag worden beschouwd. Dit „normaal” zou dan weer gezien moeten worden als een evenwichtstoestand tussen de behoefte aan tandheelkundige hulp en een daaraan evenredige aantrekkingskracht op grond van de erkende vooruitzichten welke aan de uitoefening van het beroep worden toegekend.

Voor het beroep van de tandarts, zo luidt het oordeel, zou dit evenwicht tussen behoefte en toeloop niet aanwezig zijn op grond van de onaantrekkelijkheid van de omstandigheden waaronder deze in het huidige sociale bestel genoodzaakt is zijn dagtaak te vervullen. Dit zou zo duidelijk voor iedereen aan de dag treden dat de animo om tandarts te worden erdoor wordt bevroren, hetgeen tot uitdrukking zou komen in de geringe toeloop tot de studie.

Om meer dan een reden is bij deze voorstelling van zaken de conditionele vorm gebruikt. In de eerste plaats valt te betwijfelen of buitenstaanders de karakteristiek van een beroep op gelijke wijze zien als de beoefenaren. Zeker zullen de eerstgenoemden de accenten anders leggen dan de vakmensen. De buitenstaander is niet zo gauw begaan met het lot van anderen voor wat betreft de omstandigheden, waaronder zij hun bestaan moeten veroveren, zelfs niet als hij de indruk heeft dat het niet alles is. Maar wanneer hij desondanks meent waar te kunnen nemen dat het materiële equivalent een eigen taal spreekt, dan is hij eerder geneigd tot het adagium van geld dat de arbeid verzoet. Het moge ietwat cynisch zijn maar de niet-tandarts is nu eenmaal zo.

Een tweede reden is gelegen in het feit dat de belangstelling voor de tandheelkundige studie verrassende vormen heeft aangenomen. Voor Utrecht bedraagt het aantal eerstejaars niet minder dan 98, terwijl het voor Groningen zeker op 40 wordt getaxeerd. Bij het begin van het vorige studiejaar waren er te Utrecht 66, hetgeen voor de lopende cursus derhalve een toename van 50% betekent.

Wil men nu die notoire onaantrekkelijkheid op haar remmende invloed nader onderzoeken dan zou men kunnen verwachten dat de neiging van tandartsenzoons wel zeer gering zal zijn om de voetsporen van hun vader (of moeder) te drukken. Ook zal de ontevredenheid van de tandartsen met hun bestaan uitstralen buiten de grens van het gezin, in dier voege dat daarvan tevens een ontmoediging van aspiraties voor de tandheelkundige studie in hun familie- en kennissenkring zal doorwerken.

Het is derhalve niet van belang ontbloeit om na te gaan of deze negatieve „uitstraling” van het beroep in de herkomst van de nieuwe studenten zou kunnen worden teruggevonden.

In een, evenals ten vorigen jare gehouden enquête onder de nieuwe tandheelkundige studenten te Utrecht, werd weer een onderzoek ingesteld naar het bestaan van enigerlei relatie tot het beroep. Daaruit blijkt o.a. dat van genoemde 98 eerstejaars 8 zoons zijn van een tandarts benevens 1 wiens moeder die hoedanigheid bezit. In totaal dus 9 studenten wier ouders in de huidige situatie kennelijk geen aanleiding hebben gevonden tot een afwijzende houding tegenover de studiekeuze van hun zoon.

Behalve deze studiosi met de nauwste relaties ten aanzien van hun toekomstig beroep, blijken er nog 9 te zijn van wie een oom (resp. tante) tandarts is. Voorts 5 met een neef, resp. nicht benevens een wiens zwager dit beroep uitoefent. In totaal wederom 15 die ruimschoots gelegenheid hebben gehad zich bij hun tandheelkundige voornemens te laten adviseren, dan wel afschrikken. Hierbij zijn wij nog niet volledig want 12 studenten verzuimden nader aan te geven in welke familie- of vriendschaps-relatie zij tot de door hen bedoelde tandarts stonden.

Vat men nu al deze bindingen tot de tandheelkunde tezamen, dan blijken van de 98 nieuwe studenten 46 of wel 47% melding te hebben gemaakt van hun verhouding tot een tandarts. In al deze gevallen mag gevoeglijk worden verondersteld dat van de betreffende relatie zoal geen gunstig dan toch ook geen ontradend advies inzake de studiekeuze is uitgegaan.

Bij het voorgaande is nog geen rekening gehouden met de 15 studenten die verklaarden dat een vriend of familielid reeds tandheelkunde studeert.

Er is nog een bijzonderheid waarin het publieke oordeel over het tandartsenberoep wordt weerspiegeld en in dit verband aandacht verdient. Uit de verkregen gegevens bij de inschrijving blijkt dat van 16 eerste jaars studenten de vader arts is, naast 1 dierenarts en 1 apotheker. Ook hieruit mag worden afgeleid dat van de z.g. socialisering van het beroep, waaromtrent deze ouders geacht kunnen worden de nadelen van nabij te kennen, weinig afschrikwekkends is uitgegaan bij een positieve beoordeling van de toekomstverwachtingen voor hun zoons.

Om der wille van de volledigheid moge tenslotte worden toegevoegd dat onder de eerste jaars een 15-tal studenten voorkomen die oorspronkelijk hun keuze in een andere richting hadden bepaald doch bij nadere beschouwing zijn omgezwaaid naar de tandheelkunde.

Wil men uit al deze gegevens de moraal trekken, dan mag zonder bedenking worden geconcludeerd dat de veronderstelde onaantrekkelijkheid van het beroep zowel intern als extern niet meer dan een geringe waarde kan worden toegekend bij de toeloop tot de tandheelkundige studie en zeker niet als argument of verklaring kan worden gehanteerd. Waarbij niet behoeft te worden voorbijgezien aan het feit dat menige collega de huidige arbeids sfeer, vergeleken bij die van vroeger, voor zichzelf geen andere kwalificatie dan die van onaantrekkelijkheid kan toekennen. Maar dat is een andere kwestie.

B.